

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2025/2143

z dnia 23 października 2025 r.

**zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/340 w odniesieniu do wprowadzenia szkolenia i oceny
opartych na kompetencjach oraz szkolenia wirtualnego kontrolerów ruchu lotniczego**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 z dnia 4 lipca 2018 r. w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenia Agencji Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego oraz zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2111/2005, (WE) nr 1008/2008, (UE) nr 996/2010, (UE) nr 376/2014 i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE i 2014/53/UE, a także uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 552/2004 i (WE) nr 216/2008 i rozporządzenie Rady (EWG) nr 3922/91 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 50 ust. 1 lit. b) i c) oraz art. 53 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/340 ⁽²⁾ ustanowiono wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego.
- (2) Ograniczona elastyczność i dostępność zasobów kontrolerów ruchu lotniczego w Unii zawęża możliwości europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym („ATM”). Konieczne jest zatem dostosowanie ram prawnych dotyczących licencjonowania i kwalifikacji kontrolerów ruchu lotniczego.
- (3) Aby lepiej sprostać potrzebom instytucji zapewniających służby żeglugi powietrznej w zakresie wykwalifikowanego i dostępnego personelu, należy dodatkowo ujednolicić wymagany poziom wiedzy i umiejętności określony w rozporządzeniu (UE) 2015/340, gwarantując, że stosowana metodyka i programy szkoleń zapewnią jednakowe wyniki szkolenia, a tym samym pomogą w zaspokojeniu potrzeb operacyjnych.
- (4) Aby usprawnić proces szkolenia, należy wzmocnić ramy regulacyjne dotyczące szkolenia kontrolerów ruchu lotniczego w Unii poprzez ustanowienie wymaganych standardów wykonania z zastosowaniem zasad szkolenia i oceny opartych na kompetencjach (CBTA), co stanowi także preferowane podejście Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) do licencjonowania całego personelu lotniczego.
- (5) Aby w większym stopniu przyczynić się do stosowania metodyki CBTA w szkoleniu kontrolerów ruchu lotniczego, należy opracować metodykę CBTA określającą standardy wykonania, które instruktorzy oraz osoby oceniające muszą spełniać, z zastosowaniem tych samych zasad CBTA.
- (6) Doświadczenie zdobyte podczas pandemii COVID-19 pokazuje, że korzystne może być umożliwienie wirtualizacji szkoleń dla kontrolerów ruchu lotniczego. W przypadku szkolenia wirtualnego fakt, że uczestnicy szkolenia, instruktorzy oraz osoby oceniające przebywają w różnych lokalizacjach, nie powinien stanowić przeszkody w realizacji szkolenia kontrolerów ruchu lotniczego.
- (7) Aby umożliwić instytucjom zapewniającym służby ruchu lotniczego oraz organizacjom szkoleniowym szkolącym kontrolerów ruchu lotniczego dostosowanie – odpowiednio – ich programów utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce oraz planów i kursów szkoleniowych, należy odroczyć datę rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Dz.U. L 212 z 22.8.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj>.

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/340 z dnia 20 lutego 2015 r. ustanawiające wymagania techniczne i procedury administracyjne dotyczące licencji i certyfikatów kontrolerów ruchu lotniczego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008, zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 923/2012 i uchylające rozporządzenie Komisji (UE) nr 805/2011 (Dz.U. L 63 z 6.3.2015, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/340/oj>).

- (8) Aby uniknąć zakłóceń w procesie szkolenia, certyfikaty ukończenia niektórych kursów, które zaczęły się przed datą rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia, powinny być uznawane na potrzeby wydawania, przedłużania lub wznowiania odpowiednich licencji, uprawnień i uprawnień uzupełniających, pod warunkiem że szkolenie i ocena zostaną ukończone do dnia 30 czerwca 2029 r.
- (9) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2015/340.
- (10) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią komitetu, o którym mowa w art. 127 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1139,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE) 2015/340 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) formuła wprowadzająca otrzymuje brzmienie:
„Oprócz definicji zawartych w rozporządzeniu (UE) 2018/1139 stosuje się także następujące definicje”;
 - b) dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) »dostosowany model kompetencji« oznacza grupę kompetencji wraz z ich opisem i powiązanymi kryteriami wyników, która jest dostosowana do ram kompetencji Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) i którą organizacja wykorzystuje do opracowania szkolenia i oceny opartych na kompetencjach dla danej roli;”;
 - c) pkt 6 i 7 otrzymują brzmienie:
„6) »ocena« oznacza ustalenie, czy dana osoba osiągnęła wyniki na wymaganym poziomie w określonych warunkach, na podstawie dowodów z obserwowalnych zachowań;
7) »uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej« oznacza upoważnienie wpisane do licencji i stanowiące jej część, które określa uprawnienia posiadacza do oceny praktycznych umiejętności na potrzeby wydania licencji, uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego oraz ich przedłużenia lub wznowienia;”;
 - d) pkt 7b otrzymuje brzmienie:
„»krajowy raport konwersji« oznacza raport, na podstawie którego wcześniejsze wojskowe szkolenie kontrolera ruchu lotniczego może zostać zaliczone przez właściwy organ, do którego skierowano wniosek o wydanie licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego;”;
 - e) dodaje się pkt 7c–7f w brzmieniu:
„7c) »kompetencja« oznacza aspekt możliwości człowieka wykorzystywany do wiarygodnego przewidywania pomyślnych wyników pracy, przejawiający się i obserwowalny w zachowaniach, które mobilizują wiedzę, umiejętności i postawy potrzebne do wykonywania działań lub zadań w określonych warunkach;”;
7d) »szkolenie i ocena oparte na kompetencjach« oznaczają szkolenie i ocenę, które cechują się ukierunkowaniem na wyniki i kładą nacisk na standardy wykonania oraz ich pomiar, a także na opracowanie szkolenia i oceny zgodnie z określonymi standardami wykonania;”;
7e) »standard kompetencji« oznacza poziom wyników, który uznaje się za wystarczający do wykazania opanowania danej kompetencji;”;
7f) »warunki« oznaczają w kontekście szkolenia i oceny opartych na kompetencjach (CBTA) wszelkie elementy składające się na środowisko, w którym wynik zostanie wykazany;”;

f) dodaje się pkt 14b) w brzmieniu:

„14b) »obserwowalne zachowanie (OB)« oznacza konkretne zachowanie związane z rolą, które można zaobserwować i które może, ale nie musi być mierzalne;”;

g) pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) »szkolenie operacyjne« oznacza etap szkolenia w jednostce, podczas którego wcześniej nabyte kompetencje związane z pracą są stosowane w praktyce pod nadzorem wykwalifikowanego instruktora szkolenia operacyjnego w rzeczywistych sytuacjach w ruchu lotniczym;”;

h) pkt 18 otrzymuje brzmienie:

„18) »kryteria wyniku« oznaczają kryteria obejmujące obserwowalne zachowanie, co najmniej jeden warunek oraz standard kompetencji, stosowane do oceny, czy w odniesieniu do danej kompetencji osiągnięto wymagane poziomy wyniku;”;

i) dodaje się pkt 21a w brzmieniu:

„21a) »zdalne uczenie się« oznacza sytuacje szkoleniowe, w których instruktorzy i osoby szkolone są fizycznie oddzieleni, współdziałają synchronicznie lub asynchronicznie, a informacje są zwykle przekazywane za pomocą środków technicznych;”;

j) pkt 22 i 23 otrzymują brzmienie:

„22) »wznowienie« oznacza czynność administracyjną podejmowaną po wygaśnięciu uprawnienia uzupełniającego lub certyfikatu, która przywraca przywileje wynikające z tego uprawnienia lub certyfikatu na kolejny, określony okres, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań;”;

23) »przedłużenie« oznacza czynność administracyjną podejmowaną w okresie ważności uprawnienia uzupełniającego lub certyfikatu, która umożliwia posiadaczowi dalsze korzystanie z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego lub certyfikatu przez kolejny określony okres, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań;”;

k) dodaje się pkt 32 w brzmieniu:

„32) »wirtualna sala lekcyjna« oznacza wirtualne środowisko dostosowane do procesu zdalnego uczenia się, niewymagające fizycznej lokalizacji, w którym to środowisku odbywa się synchroniczne nauczanie;”;

2) art. 6 ust. 2 formuła wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„2. Do celów załącznika III oraz sprawowania nadzoru nad wymaganiami określonymi w załączniku I w odniesieniu do instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego właściwy organ to;”;

3) w załączniku I (część ATCO) wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem I do niniejszego rozporządzenia;

4) w załączniku II (część ATCO.AR) wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem II do niniejszego rozporządzenia;

5) w załączniku III (część ATCO.OR) wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem III do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 2

Przepisy przejściowe

Certyfikaty ukończenia szkolenia, o którym mowa w podczęści D sekcja 2 załącznika I (część ATCO) do rozporządzenia (UE) 2015/340 i które rozpoczęło się przed dniem 1 stycznia 2029 r., są uznawane do celów wydania, przedłużenia lub wznowienia odpowiednich licencji, uprawnień i uprawnień uzupełniających zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2015/340 zmienionym niniejszym rozporządzeniem, pod warunkiem że szkolenie i ocena zostały ukończone do dnia 30 czerwca 2029 r.

*Artykuł 3***Wejście w życie i stosowanie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2029 r.

Jednakże następujące przepisy stosuje się od dnia 13 maja 2026 r.:

- a) art. 1 pkt 1 lit. d), i) oraz k);
- b) ust. 2 lit. e) załącznika I do niniejszego rozporządzenia w zakresie, w jakim dotyczy ATCO.B.025 lit. a) pkt 1 i 3 załącznika I (CZĘŚĆ ATCO) do rozporządzenia (UE) 2015/340;
- c) ATCO.C.005 załącznika I (część ATCO) do rozporządzenia (UE) 2015/340;
- d) pkt 2 załącznika III.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 23 października 2025 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK I

W załączniku I (część ATCO) do rozporządzenia (UE) 2015/340 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) podczęść A ATCO.A.015 lit. c)– f) otrzymują brzmienie:
 - „c) Posiadacze licencji nie mogą korzystać z przywilejów wynikających z licencji, jeżeli mają oni jakiegokolwiek wątpliwości co do swojej zdolności do bezpiecznego korzystania z przywilejów wynikających z licencji, i w takich przypadkach niezwłocznie powiadamiają odpowiednią instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego o czasowej niezdolności do korzystania z przywilejów wynikających z licencji.
 - d) Instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego mogą stwierdzić czasową niezdolność posiadacza licencji w przypadku otrzymania informacji o jakichkolwiek wątpliwościach co do zdolności posiadacza licencji do bezpiecznego korzystania z przywilejów wynikających z licencji.
 - e) Instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego opracowują i stosują obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne procedury umożliwiające posiadaczom licencji, o których mowa w lit. c), zgłoszenie ich czasowej niezdolności i poinformowanie właściwego organu.
 - f) Procedury, o których mowa w lit. e), są uwzględnione w programie utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce zgodnie z ATCO.B.025 lit. a) pkt 14.”;
- 2) w podczęści B wprowadza się następujące zmiany:
 - a) ATCO.B.001 lit. b) otrzymuje brzmienie:
 - „b) Kandydaci ubiegający się o wydanie licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego spełniają wszystkie następujące wymagania:
 - 1) ukończyli co najmniej 18 lat;
 - 2) w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku ukończyli szkolenie wstępne w organizacji szkoleniowej spełniającej wymagania określone w załączniku III (część ATCO.OR), odpowiednie dla danego uprawnienia i w stosownym przypadku dla uprawnienia uzupełniającego, zdali stosowne egzaminy i pomyślnie przeszli ocenę oraz wykazali wymaganą wiedzę i umiejętności zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 2;
 - 3) posiadają ważne orzeczenie lekarskie;
 - 4) wykazali się biegłością językową na odpowiednim poziomie zgodnie z wymaganiami określonymi w ATCO.B.030.”;
 - b) ATCO.B.005 lit. c) otrzymuje brzmienie:
 - „c) Wnioskodawcy ubiegający się o pierwsze wydanie licencji kontrolera ruchu lotniczego spełniają wszystkie następujące wymagania:
 - 1) posiadają licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego;
 - 2) ukończyli kurs w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce, zdali stosowne egzaminy i pomyślnie przeszli ocenę oraz wykazali wymaganą wiedzę i umiejętności zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 3;
 - 3) posiadają ważne orzeczenie lekarskie;
 - 4) wykazali się biegłością językową na odpowiednim poziomie zgodnie z wymaganiami określonymi w ATCO.B.030.”;
 - c) ATCO.B.010 lit. b) otrzymuje brzmienie:
 - „b) Posiadacz uprawnienia, który przerwał korzystanie z przywilejów związanych z tym uprawnieniem na poprzedzający okres co najmniej czterech kolejnych lat, może rozpocząć szkolenie operacyjne dotyczące tego uprawnienia wyłącznie:
 - 1) jeżeli organizacja szkoleniowa spełniająca wymagania określone w załączniku III (część ATCO.OR) i certyfikowana jako organizacja uprawniona do prowadzenia szkolenia odpowiedniego dla tego uprawnienia przeprowadziła ocenę wcześniejszego poziomu kompetencji w celu stwierdzenia, czy ten posiadacz uprawnienia w dalszym ciągu spełnia warunki posiadania tego uprawnienia, oraz
 - 2) po spełnieniu wszelkich wymagań dotyczących szkolenia wynikających z oceny, o której mowa w lit. b) pkt 1.”;

d) ATCO.B.020 otrzymuje brzmienie:

(i) lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) Wnioskodawcy ubiegający się o uprawnienie uzupełniające w jednostce ukończyli kurs w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce, zdali stosowne egzaminy i pomyślnie przeszli ocenę oraz wykazali się wymaganymi kompetencjami zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 3.”;

(ii) w lit. i) formuła wprowadzająca otrzymuje brzmienie:

„i) Uprawnienia uzupełniające w jednostce przedłuża się, jeśli spełnione są wszystkie następujące warunki.”;

(iii) lit. j) otrzymuje brzmienie:

„j) W przypadku przedłużenia uprawnienia uzupełniającego w jednostce w ciągu trzech miesięcy poprzedzających datę wygaśnięcia nowy okres ważności liczy się od tej daty wygaśnięcia.”;

e) ATCO.B.025 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.B.025 Program utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce

a) Programy utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce są ustalane przez instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego i zatwierdzone przez właściwy organ. Program utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce obejmuje co najmniej następujące elementy:

- 1) wykaz uprawnień uzupełniających w jednostce oraz okresy ich ważności zgodnie z ATCO.B.020 lit. g);
- 2) maksymalny nieprzerwany okres, w którym w czasie ważności uprawnienia uzupełniającego w jednostce nie korzysta się z przywilejów z niego wynikających; okres ten nie przekracza 90 dni kalendarzowych;
- 3) do celów utrzymania wiedzy i umiejętności – minimalną liczbę godzin korzystania z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego w jednostce lub, w przypadku SRA i PAR, minimalną liczbę podejść w poprzednim okresie, który nie może przekraczać 12 miesięcy; w przypadku instruktorów szkolenia operacyjnego korzystających z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego OJTI czas spędzony na szkoleniu oblicza się dla maksymalnie 50 % godzin wymaganych do przedłużenia uprawnienia uzupełniającego w jednostce;
- 4) procedury dotyczące przypadków, w których posiadacz licencji nie spełnia wymagań określonych w lit. a) pkt 2 i 3;
- 5) procesy oceny wiedzy i umiejętności, w tym określonych kryteriów wyników;
- 6) procesy przeprowadzania egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną i zrozumienie tematyki, które są niezbędne do korzystania z przywilejów wynikających z tych uprawnień i uprawnień uzupełniających;
- 7) procesy służące określaniu treści i metod w przypadku szkolenia uzupełniającego;
- 8) minimalny czas trwania i częstotliwość szkoleń odświeżających;
- 9) procesy przeprowadzania egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną lub ocen umiejętności praktycznych, które zostały poddane przeglądowi, wzmocnione lub udoskonalone podczas szkolenia odświeżającego zgodnie z ATCO.D.080 lit. d);
- 10) procesy przeprowadzania egzaminów sprawdzających wiedzę teoretyczną oraz ocen umiejętności praktycznych uzyskanych podczas szkolenia przejściowego zgodnie z ATCO.D.085;
- 11) procesy realizowane w przypadku niezdania egzaminu lub nieuzyskania pozytywnej oceny, w tym procedury odwoławcze;
- 12) kwalifikacje, role i obowiązki personelu szkolącego;
- 13) procedurę zapewniającą przeciwieństwo przez instruktorów szkolenia praktycznego kompetencji nauczania z wykorzystaniem procedur będących przedmiotem szkolenia zgodnie z ATCO.C.010 lit. b) pkt 3 i ATCO.C.030 lit. d) pkt 3;

- 14) procedury stwierdzania przypadków czasowej niezdolności do korzystania z przywilejów wynikających z licencji i postępowania z takimi przypadkami oraz informowania właściwego organu zgodnie z ATCO.A.015 lit. e);
 - 15) określenie rejestrów, które należy prowadzić, dotyczących szkolenia uzupełniającego, ocen oraz wszelkiej innej ewidencji związanej z powyższymi procesami;
 - 16) proces oraz przyczyny dokonywania przeglądów i zmian programu utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce oraz jego przedstawianie właściwemu organowi; przegląd programu utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce odbywa się co najmniej raz na trzy lata.
- b) W celu spełnienia wymagania określonego w lit. a) pkt 3 instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego rejestrują godziny korzystania z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego w jednostce przez posiadacza licencji pracującego w sektorach lub w grupie sektorów, w tym na stanowiskach pracy, lub na stanowiskach pracy w jednostce kontroli ruchu lotniczego oraz udostępniają te dane na żądanie właściwym organom i posiadaczowi licencji.
- c) Przy ustanawianiu procedur, o których mowa w lit. a) pkt 4 i 14, instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego zapewniają stosowanie mechanizmów gwarantujących sprawiedliwe traktowanie posiadaczy licencji, którym nie można przedłużyć ważności uprawnień uzupełniających.”;
- f) ATCO.B.030 lit. d) otrzymuje brzmienie:
- „d) Nie naruszając przepisów lit. c), instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego może wymagać poziomu rozszerzonego (poziomu 5) skali klasyfikacji biegłości językowej przedstawionej w dodatku 1 do załącznika I, jeżeli okoliczności operacyjne związane z danym uprawnieniem lub uprawnieniem uzupełniającym uzasadniają wymaganie wyższego poziomu biegłości językowej niezbędnego ze względów bezpieczeństwa. Wymaganie takie musi być niedyskryminujące, proporcjonalne, przejrzyste i obiektywnie uzasadnione przez instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego, która chce zastosować wyższy poziom biegłości językowej, a także zatwierdzone przez właściwy organ.”;
- g) ATCO.B.035 lit. c) otrzymuje brzmienie:
- „c) Uprawnienia uzupełniające w zakresie biegłości językowej przedłuża się po pomyślnym ukończeniu testu biegłości językowej przeprowadzonemu w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę wygaśnięcia. W takich przypadkach nowy okres ważności liczy się od tej daty wygaśnięcia.”;
- h) ATCO.B.040 otrzymuje brzmienie:
- „ATCO.B.040 Testowanie biegłości językowej**
- a) Oceny biegłości językowej dokonuje się za pomocą metody testowania zatwierdzonej przez dowolny właściwy organ. Metoda testowania biegłości językowej obejmuje:
- 1) proces przeprowadzania testu;
 - 2) kwalifikacje osób odpowiedzialnych za testowanie biegłości językowej;
 - 3) procedurę odwoławczą.
- b) Podmioty dokonujące testowania biegłości językowej muszą spełniać wymagania określone przez właściwe organy zgodnie z ATCO.AR.A.010.”;
- i) w ATCO.B.045 lit. a) formuła wprowadzająca otrzymuje brzmienie:
- „a) W celu utrzymania niezbędnego poziomu biegłości językowej kontrolerów ruchu lotniczego instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego umożliwiają wzięcie udziału w szkoleniu językowym.”;

3) w części C wprowadza się następujące zmiany:

a) ATCO.C.001 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.001 Instruktorzy szkolenia teoretycznego

- a) Szkolenie teoretyczne prowadzą wyłącznie odpowiednio wykwalifikowani instruktorzy.
- b) Instruktor szkolenia teoretycznego jest odpowiednio wykwalifikowany, jeżeli spełnia oba poniższe warunki:
 - 1) posiada kwalifikacje zawodowe odpowiednie do przedmiotu nauczania lub wykazał się odpowiednią wiedzą i doświadczeniem przed organizacją szkoleniową;
 - 2) z powodzeniem wykazał się umiejętnościami w zakresie nauczania przed organizacją szkoleniową.”;

ab) ATCO.C.005 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.005 Instruktorzy szkolenia praktycznego

- a) Szkolenie praktyczne może prowadzić wyłącznie osoba, która posiada licencję kontrolera ruchu lotniczego wraz z uprawnieniem uzupełniającym instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI) lub uprawnieniem uzupełniającym instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI).
- b) Niezależnie od przepisów lit. a) dana osoba może być upoważniona do prowadzenia szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego, jeżeli spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - 1) osoba ta posiada lub posiadała krajową licencję wojskowego kontrolera ruchu lotniczego wydaną przez państwo członkowskie, z uprawnieniem oraz – w stosownych przypadkach – z uprawnieniem uzupełniającym odpowiadającym uprawnieniu, w odniesieniu do którego dana osoba jest upoważniona do prowadzenia szkolenia lub oceny;
 - 2) osoba ta wykazała przed właściwym organem, o którym mowa w art. 6, że korzystała z przywilejów wynikających z krajowej licencji wojskowej, o której mowa w lit. b) pkt 1, odbyła szkolenie i pomyślnie przeszła oceny wymagane w ATCO.C.035;
 - 3) osoba ta wykazała zgodność z odpowiednimi wymaganiami określonymi w załączniku I (część ATCO), zgodnie z krajowym raportem konwersji sporządzonym przez właściwy organ, o którym mowa w art. 8a.
- c) Przywileje, o których mowa w lit. b), ograniczają się do prowadzenia szkolenia i oceny w kwestiach, o których mowa w ATCO.C.030 lit. a) pkt 1, i są wykonywane zgodnie z ATCO.C.040 dla organizacji szkoleniowych kontrolerów ruchu lotniczego posiadających certyfikat uprawniający do prowadzenia szkolenia wstępnego zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.”;

b) ATCO.C.010 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.010 Przywileje instruktora szkolenia operacyjnego (OJTI)

- a) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego OJTI są upoważnieni do prowadzenia szkolenia praktycznego na operacyjnych stanowiskach pracy, których dotyczy posiadane przez nich ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce, i na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego określonych w posiadanych przez nich uprawnieniach oraz do sprawowania nadzoru nad tymi stanowiskami i urządzeniami.
- b) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego OJTI są również upoważnieni do przeprowadzania ocen na potrzeby szkolenia podstawowego, przedoperacyjnego, uzupełniającego oraz odświeżającego szkolenia instruktora szkolenia praktycznego.
- c) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego OJTI korzystają z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego, wyłącznie jeśli spełniają wszystkie poniższe warunki:
 - 1) od co najmniej dwóch lat korzystają z przywileju wynikającego z uprawnienia będącego przedmiotem szkolenia;
 - 2) przez poprzedzający okres co najmniej sześciu miesięcy korzystali z przywileju wynikającego z ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce będącego przedmiotem szkolenia;
 - 3) przećwiczyli kompetencje nauczania z wykorzystaniem tych procedur, które mają być przedmiotem szkolenia, zgodnie z ATCO.B.025 lit. a) pkt 13.

- d) Na wniosek organizacji szkoleniowej właściwy organ może skrócić okres dwóch lat, o którym mowa w lit. c) pkt 1, do nie mniej niż roku.”;
- c) ATCO.C.015 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.015 Wniosek o uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia operacyjnego

Wnioskodawcy ubiegający się o uprawnienie uzupełniające OJTI spełniają wszystkie następujące warunki:

- a) posiadają licencję kontrolera ruchu lotniczego z ważnym uprawnieniem uzupełniającym w jednostce;
- b) korzystali z przywilejów wynikających z licencji kontrolera ruchu lotniczego przez okres co najmniej dwóch lat poprzedzający złożenie wniosku; na wniosek organizacji szkoleniowej właściwy organ może skrócić ten okres do nie mniej niż roku;
- c) w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku ukończyli kurs z zakresu praktycznych kompetencji nauczania, uzyskali odpowiednią ocenę oraz wykazali się wymaganymi kompetencjami zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 5.”;
- d) ATCO.C.020 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.020 Ważność uprawnienia uzupełniającego instruktora szkolenia operacyjnego

- a) Uprawnienie uzupełniające OJTI jest ważne przez trzy lata.
 - b) Uprawnienie uzupełniające OJTI może zostać przedłużone po ukończeniu odświeżającego kursu szkoleniowego w zakresie praktycznych kompetencji nauczania w okresie jego ważności, obejmującego odpowiednią ocenę, pod warunkiem spełnienia wymagania określonego w ATCO.C.015 lit. a).
 - c) W przypadku wygaśnięcia uprawnienia uzupełniającego OJTI można je wznowić poprzez ukończenie odświeżającego kursu szkoleniowego w zakresie praktycznych kompetencji nauczania w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o wznowienie oraz przejście odpowiedniej oceny, pod warunkiem spełnienia wymagania określonego w ATCO.C.015 lit. a).
 - d) W przypadku pierwszego wydania i wznowienia okres ważności uprawnienia uzupełniającego OJTI rozpoczyna się nie później niż 30 dni od daty przejścia oceny.
 - e) W razie niespełnienia wymagania określonego w ATCO.C.015 lit. a) uprawnienie uzupełniające OJTI można wymienić na uprawnienie uzupełniające STDI pod warunkiem zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w ATCO.C.040 lit. b) i c).”;
 - e) ATCO.C.025 lit. a) otrzymuje brzmienie:
- „a) Jeżeli niemożliwe jest zachowanie zgodności z wymaganiami przewidzianymi w ATCO.C.010 lit. b) pkt 2, właściwy organ może przyznać tymczasowe upoważnienie OJTI na podstawie analizy bezpieczeństwa przedstawionej przez instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego zgodnie z ATCO.B.020 lit. c).”;
- f) ATCO.C.030 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.030 Przywileje instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego (STDI)

- a) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego STDI są upoważnieni do prowadzenia szkolenia praktycznego na szkoleniowych urządzeniach symulacyjnych ruchu lotniczego we wszystkich niżej wymienionych zakresach:
 - 1) w zakresie tematów o charakterze praktycznym podczas szkolenia wstępnego;
 - 2) w przypadku szkolenia w jednostce innego niż szkolenie operacyjne;
 - 3) w przypadku szkolenia uzupełniającego.
- b) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego STDI są również upoważnieni do przeprowadzania ocen na potrzeby szkolenia podstawowego, przedoperacyjnego, uzupełniającego oraz odświeżającego szkolenia instruktorów szkolenia praktycznego.
- c) STDI prowadzący szkolenie przedoperacyjne lub przeprowadzający ocenę w trakcie takiego szkolenia posiada lub posiadał odpowiednie uprawnienie uzupełniające w jednostce.

- d) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego STDI korzystają z przywilejów wynikających z tego uprawnienia, wyłącznie jeśli spełnione są wszystkie poniższe warunki:
- 1) posiadają co najmniej dwuletnie doświadczenie w zakresie uprawnienia będącego przedmiotem szkolenia;
 - 2) wykazali się znajomością aktualnych praktyk operacyjnych;
 - 3) przećwiczyli kompetencje nauczania z wykorzystaniem procedur będących przedmiotem szkolenia.
- e) W drodze wyjątku od lit. d) pkt 1) na wniosek organizacji szkoleniowej właściwy organ może skrócić okres dwóch lat, o którym mowa w lit. d) pkt 1, do nie mniej niż roku:
- 1) do celów szkolenia podstawowego odpowiednie jest każde posiadane uprawnienie;
 - 2) do celów szkolenia w zakresie uprawnień szkolenie w zakresie określonych i wybranych zadań operacyjnych może zostać przeprowadzone przez STDI posiadającego uprawnienie, które jest właściwe dla danego określonego i wybranego zadania operacyjnego.”;
- g) ATCO.C.035 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.035 Wniosek o uprawnienie uzupełniające instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego

Wnioskodawcy ubiegający się o uprawnienie uzupełniające STDI spełniają oba poniższe warunki:

- a) korzystali z przywilejów wynikających z licencji kontrolera ruchu lotniczego w związku z każdym uprawnieniem od co najmniej dwóch lat; na wniosek organizacji szkoleniowej właściwy organ może skrócić ten okres do nie mniej niż roku;
 - b) w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku ukończyli kurs z zakresu praktycznych kompetencji nauczania, uzyskali odpowiednią ocenę i wykazali się wymaganą wiedzą i umiejętnościami zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 5.”;
- h) ATCO.C.040 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.040 Ważność uprawnienia uzupełniającego instruktora szkolenia na szkoleniowych urządzeniach symulacji ruchu lotniczego

- a) Uprawnienie uzupełniające STDI jest ważne przez trzy lata.
 - b) Uprawnienie uzupełniające STDI może zostać przedłużone po ukończeniu odświeżającego kursu szkoleniowego w zakresie praktycznych kompetencji nauczania w okresie jego ważności, obejmującego odpowiednią ocenę. Jeżeli STDI nie posiadają ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, zapewnia im się wiedzę na temat aktualnych praktyk operacyjnych.
 - c) W przypadku wygaśnięcia uprawnienia uzupełniającego STDI można je wznowić, jeżeli w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o wznowienie posiadacz uprawnienia uzupełniającego STDI spełnia oba poniższe warunki:
 - 1) ukończył odświeżający kurs szkoleniowy w zakresie praktycznych kompetencji nauczania;
 - 2) przeszedł odpowiednią ocenę.Do celów pkt 1, jeżeli STDI nie posiada ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, zapewnia się mu wiedzę na temat aktualnych praktyk operacyjnych.
 - d) W przypadku pierwszego wydania i wznowienia okres ważności uprawnienia uzupełniającego STDI rozpoczyna się nie później niż 30 dni od daty przejścia oceny.”;
- i) ATCO.C.045 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.045 Przywileje osoby oceniającej

- a) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej są upoważnieni do dokonywania ocen:
 - 1) na potrzeby wydania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub w stosownych przypadkach wydania nowego uprawnienia lub uprawnienia uzupełniającego;
 - 2) wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności do celów ATCO.B.001 lit. d), ATCO.B.005 lit. e) i ATCO.B.010 lit. b);

- 3) praktykantów-kontrolerów ruchu lotniczego na potrzeby wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce i w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego lub uprawnień uzupełniających;
 - 4) kontrolerów ruchu lotniczego na potrzeby wydania uprawnienia uzupełniającego w jednostce i w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego lub uprawnień uzupełniających, a także przedłużenia i wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce;
 - 5) kandydatów na instruktorów szkolenia praktycznego lub kandydatów na osoby oceniające pod warunkiem zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w lit. c) pkt 2, 3 i 4.
- b) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej korzystają z przywilejów wynikających z tego uprawnienia, wyłącznie jeśli spełniają oba poniższe warunki:
- 1) posiadają co najmniej dwuletnie doświadczenie w zakresie uprawnienia i uprawnień uzupełniających lub uprawnień uzupełniających będących przedmiotem oceny;
 - 2) wykazali się znajomością aktualnych praktyk operacyjnych.
- c) Posiadacze uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej korzystają z przywilejów wynikających z tego uprawnienia, wyłącznie jeśli oprócz wymagań określonych w lit. b) spełniają następujące wymagania:
- 1) w przypadku ocen prowadzących do wydania, przedłużenia lub wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce – posiadają również uprawnienie uzupełniające w jednostce związane z oceną oraz korzystali z przywilejów wynikających z tego uprawnienia przez poprzedzający okres co najmniej jednego roku;
 - 2) w przypadku oceny wiedzy i umiejętności kandydata ubiegającego się o wydanie, przedłużenie lub wznowienie uprawnienia uzupełniającego STDI – korzystają z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego STDI lub OJTI od co najmniej trzech lat;
 - 3) w przypadku oceny wiedzy i umiejętności kandydata ubiegającego się o wydanie, przedłużenie lub wznowienie uprawnienia uzupełniającego OJTI – korzystają z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego OJTI od co najmniej trzech lat;
 - 4) w przypadku oceny wiedzy i umiejętności kandydata ubiegającego się o wydanie, przedłużenie lub wznowienie uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej – korzystają z przywilejów wynikających z uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej od co najmniej trzech lat.
- d) Przy dokonywaniu oceny do celów wydania lub wznowienia uprawnienia uzupełniającego w jednostce oraz w celu zapewnienia nadzoru nad operacyjnym stanowiskiem pracy, osoba oceniająca posiada również uprawnienie uzupełniające OJTI lub obecny jest instruktor szkolenia operacyjnego posiadający ważne uprawnienie uzupełniające w jednostce związane z oceną.”;
- j) ATCO.C.055 otrzymuje brzmienie:
„ATCO.C.055 Wniosek o uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej
Wnioskodawcy ubiegający się o uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej spełniają oba poniższe warunki:
- a) korzystają z przywilejów wynikających z licencji kontrolera ruchu lotniczego od co najmniej dwóch lat;
 - b) w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku ukończyli kurs szkoleniowy osoby oceniającej, przeszli odpowiednią ocenę i wykazali się wymaganą wiedzą i umiejętnościami zgodnie z częścią ATCO podczęść D sekcja 5.”;
- k) ATCO.C.060 otrzymuje brzmienie:
„ATCO.C.060 Ważność uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej
a) Uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej jest ważne przez trzy lata.
b) Uprawnienie uzupełniające osoby oceniającej może zostać przedłużone w okresie jego ważności po ukończeniu odświeżającego kursu szkoleniowego w zakresie kompetencji niezbędnych do dokonywania oceny, obejmującego odpowiednią ocenę. Jeżeli osoby oceniające nie posiadają jednak ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, zapewnia im się wiedzę na temat aktualnych praktyk operacyjnych.
c) W przypadku wygaśnięcia uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej można je wznowić, jeżeli w ciągu 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o wznowienie posiadacz tego uprawnienia spełni oba poniższe warunki:
- 1) ukończenie odświeżającego kursu szkoleniowego w zakresie kompetencji niezbędnych do dokonywania oceny;
 - 2) przejście odpowiedniej oceny.
- Do celów pkt 1, jeżeli osoba oceniająca nie posiada ważnego uprawnienia uzupełniającego w jednostce, zapewnia się jej wiedzę na temat obecnych praktyk operacyjnych.

- d) W przypadku pierwszego wydania i wznowienia okres ważności uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej rozpoczyna się nie później niż 30 dni od daty przejścia oceny.”;

- l) ATCO.C.065 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.C.065 Tymczasowe upoważnienie osoby oceniającej

- a) W przypadku gdy wymóg przewidziany w ATCO.C.045 lit. d) pkt 1 nie może zostać spełniony, właściwy organ może upoważnić posiadaczy uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej wydanego zgodnie z ATCO.C.055 do przeprowadzania ocen, o których mowa w ATCO.C.045 lit. b) pkt 3 i 4, w wyjątkowych sytuacjach lub w celu zapewnienia niezależności oceny, pod warunkiem że posiadacz uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej posiada również uprawnienie uzupełniające w jednostce wraz z powiązaniem uprawnieniem oraz, w stosownych przypadkach, uprawnienie uzupełniające istotne dla oceny, przez poprzedzający okres co najmniej jednego roku.
- b) Do celów uwzględnienia sytuacji wyjątkowych tymczasowe upoważnienie osoby oceniającej ogranicza się do ocen niezbędnych w takich sytuacjach, a okres jego obowiązywania nie może przekraczać jednego roku lub terminu wygaśnięcia ważności uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej wydanego zgodnie z ATCO.C.055, w zależności od tego, który termin jest wcześniejszy.
- c) W sytuacjach, w których stale powtarzające się okoliczności wymagają zapewnienia niezależności oceny, termin wygaśnięcia ważności tymczasowego upoważnienia osoby oceniającej określa właściwy organ, jednak nie może on przekraczać terminu wygaśnięcia ważności uprawnienia uzupełniającego osoby oceniającej wydanego zgodnie z ATCO.C.055.
- d) Z przyczyn, o których mowa w lit. b) i c), właściwy organ może wydać tymczasowe upoważnienie osoby oceniającej na podstawie analizy bezpieczeństwa, którą ma przedstawić instytucja zapewniająca służby ruchu lotniczego.”;

- 4) w podczęści D wprowadza się następujące zmiany:

- a) ATCO.D.001 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.001 Cele szkolenia kontrolerów ruchu lotniczego

Szkolenie kontrolerów ruchu lotniczego obejmuje całość kursów teoretycznych, ćwiczenia praktyczne obejmujące symulację i szkolenie operacyjne wymagane w celu zdobycia i zachowania kompetencji niezbędnych do zapewniania bezpiecznych, prawidłowych i sprawnych służb kontroli ruchu lotniczego.”;

- b) dodaje się ATCO.D.003 w brzmieniu:

„ATCO.D.003 Zasady szkolenia i oceny opartych na kompetencjach

- a) Organizacje szkoleniowe, opracowując plany i kursy szkoleniowe dla wszystkich rodzajów szkoleń, przestrzegają zasad szkolenia i oceny opartych na kompetencjach.
- b) Opracowując plany i kursy szkoleniowe, organizacje szkoleniowe zapewniają, by:
 - 1) istniał wyraźny związek między wymaganymi wynikami a kompetencjami, które są przedmiotem szkolenia i oceny;
 - 2) istniał proces zapewniający spójność między instruktorami oraz osobami oceniającymi, które oceniają te same wyniki przy użyciu tego samego dostosowanego modelu kompetencji;
 - 3) ocena kompetencji opierała się na wielu obserwacjach w wielu kontekstach potwierdzonych w sprawozdaniu z oceny.
- c) Aby dana osoba mogła zostać uznana za kompetentną, musi wykazać się zintegrowanymi wynikami w zakresie wszystkich kompetencji określonych w odpowiednim dostosowanym modelu kompetencji.”;

- c) ATCO.D.005 lit. a) pkt 1) otrzymuje brzmienie:
- „1) szkolenie wstępne, prowadzące do wydania licencji praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub wydania dodatkowego uprawnienia i w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego, obejmujące:
 - (i) »szkolenie podstawowe«: szkolenie teoretyczne i praktyczne mające na celu przekazanie podstawowej wiedzy i kompetencji związanych z podstawowymi procedurami operacyjnymi oraz przygotowanie praktykanta do szkolenia w zakresie uprawnień;
 - (ii) »szkolenie w zakresie uprawnień«: szkolenie teoretyczne i praktyczne mające na celu przekazanie wiedzy i kompetencji związanych z konkretnym uprawnieniem i w stosownych przypadkach uprawnieniem uzupełniającym;”;
- d) ATCO.D.010 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.010 Elementy szkolenia wstępnego

- a) Szkolenie wstępne, skierowane do kandydata ubiegającego się o licencję praktykanta-kontrolera ruchu lotniczego lub wydanie dodatkowego uprawnienia lub w stosownych przypadkach uprawnienia uzupełniającego, obejmuje szkolenie podstawowe oraz szkolenie w zakresie uprawnień.
- 1) Szkolenie podstawowe obejmuje wszystkie następujące przedmioty:
 - PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
 - PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
 - PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA
 - PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
 - PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
 - PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE
 - PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY
 - PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE
 - 2) Szkolenie w zakresie uprawnień obejmuje wszystkie przedmioty dotyczące co najmniej jednego z następujących uprawnień:
 - (i) uprawnienie kontroli lotniska – ADC
 - PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
 - PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
 - PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA
 - PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
 - PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
 - PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE
 - PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY
 - PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE
 - PRZEDMIOT 9: SYTUACJE ANORMALNE I AWARYJNE
 - PRZEDMIOT 10: LOTNISKA
 - (ii) uprawnienie kontroli zbliżania proceduralnej – APP
 - PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
 - PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
 - PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA

- PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
- PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
- PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE
- PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY
- PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE
- PRZEDMIOT 9: SYTUACJE ANORMALNE I AWARYJNE
- PRZEDMIOT 10: LOTNISKA
- (iii) uprawnienie kontroli obszaru proceduralnej – ACP
- PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
- PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
- PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA
- PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
- PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
- PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE
- PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY
- PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE
- PRZEDMIOT 9: SYTUACJE ANORMALNE I AWARYJNE
- (iv) uprawnienie kontroli zbliżania dozorowanej – APS
- PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
- PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
- PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA
- PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
- PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
- PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE
- PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY
- PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE
- PRZEDMIOT 9: SYTUACJE ANORMALNE I AWARYJNE
- PRZEDMIOT 10: LOTNISKA
- (v) uprawnienie kontroli obszaru dozorowanej – ACS
- PRZEDMIOT 1: PRAWO LOTNICZE
- PRZEDMIOT 2: ZARZĄDZANIE RUCHEM LOTNICZYM
- PRZEDMIOT 3: METEOROLOGIA
- PRZEDMIOT 4: NAWIGACJA
- PRZEDMIOT 5: STATKI POWIETRZNE
- PRZEDMIOT 6: CZYNNIKI LUDZKIE

PRZEDMIOT 7: URZĄDZENIA I SYSTEMY

PRZEDMIOT 8: ŚRODOWISKO ZAWODOWE

PRZEDMIOT 9: SYTUACJE ANORMALNE I AWARYJNE

- b) Szkolenie w zakresie dodatkowego uprawnienia obejmuje przedmioty mające zastosowanie do co najmniej jednego z uprawnień określonych w lit. a) pkt 2.
- c) Szkolenie mające na celu umożliwienie wznowienia uprawnienia po negatywnej ocenie wcześniejszego poziomu wiedzy i umiejętności zgodnie z ATCO.B.010 lit. b) dostosowuje się do wyniku tej oceny.
- d) Szkolenie w zakresie uprawnienia uzupełniającego obejmuje przedmioty, tematy i podtematy opracowane przez organizację szkoleniową i zatwierdzone jako część kursu szkoleniowego.
- e) Szkolenie podstawowe i szkolenie w zakresie uprawnień może zostać uzupełnione przedmiotami, tematami i podtematami dodatkowymi względem zagadnień dotyczących funkcjonalnego bloku przestrzeni powietrznej (FAB) lub środowiska krajowego bądź dla nich specyficznymi.”;
- e) ATCO.D.015 lit. g) otrzymuje brzmienie:
 - „g) procesy egzaminowania i oceniania zgodnie z ATCO.D.025 i ATCO.D.035;”;
- f) ATCO.D.025 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.025 Egzaminy i oceny ze szkolenia podstawowego

- a) Kursy szkolenia podstawowego obejmują egzamin(-y) teoretyczny(-e) z przedmiotów wymienionych w ATCO.D.010 lit. a) pkt 1 oraz ocenę(-y).
- b) Zaliczenie egzaminu(-ów) teoretycznego(-ych) uzyskuje kandydat, który otrzymał co najmniej 75 % punktów możliwych do uzyskania na danym egzaminie.
- c) Ocenie podlegają co najmniej następujące kompetencje:
 - 1) orientacja sytuacyjna: zrozumienie bieżącej sytuacji operacyjnej i szacowanie przyszłych wydarzeń;
 - 2) zarządzanie ruchem i przepustowością: utrzymanie bezpiecznego i uporządkowanego przepływu ruchu;
 - 3) separacja i rozwiązywanie konfliktów: reagowanie na potencjalne konflikty w ruchu lotniczym i utrzymanie separacji;
 - 4) komunikacja: skuteczna komunikacja;
 - 5) koordynacja: zapewnienie koordynacji między personelem na stanowiskach operacyjnych oraz z innymi zainteresowanymi stronami;
 - 6) samzarządzanie: wykazanie cech osobistych, które poprawiają wyniki;
 - 7) praca zespołowa: aktywna współpraca na rzecz wspólnego celu.
- d) Ocenę(-y) przeprowadza się na тренаżerze specjalizowanym lub symulatorze.
- e) Zaliczenie w ramach oceny uzyskuje kandydat, który konsekwentnie wykazuje kompetencje określone w lit. c).”;
- g) skreśla się ATCO.D.030;
- h) ATCO.D.035 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.035 Egzaminy i oceny w ramach szkolenia w zakresie uprawnień

- a) Kursy szkoleniowe w zakresie uprawnień obejmują egzamin(-y) teoretyczny(-e) z przedmiotów wymienionych w ATCO.D.010 lit. a) pkt 2 w odniesieniu do co najmniej jednego z uprawnień oraz ocenę(-y).
- b) Zaliczenie egzaminu(-ów) teoretycznego(-ych) uzyskuje kandydat, który otrzymał co najmniej 75 % punktów możliwych do uzyskania na danym egzaminie.

- c) Ocenie podlegają co najmniej następujące kompetencje:
 - 1) orientacja sytuacyjna: zrozumienie bieżącej sytuacji operacyjnej i przewidywanie przyszłych wydarzeń;
 - 2) zarządzanie ruchem i przepustowością: zapewnienie bezpiecznego, uporządkowanego i sprawnego przepływu ruchu oraz przekazywanie kluczowych informacji na temat środowiska operacyjnego i potencjalnie niebezpiecznych sytuacji;
 - 3) separacja i rozwiązywanie konfliktów: zarządzanie potencjalnymi konfliktami w ruchu lotniczym i utrzymanie separacji;
 - 4) komunikacja: skuteczna komunikacja we wszystkich sytuacjach operacyjnych;
 - 5) koordynacja: zarządzanie koordynacją między personelem na stanowiskach operacyjnych oraz z innymi zainteresowanymi stronami;
 - 6) zarządzanie nietypowymi sytuacjami: wykrywanie i reagowanie na sytuacje nietypowe lub awaryjne, które mają wpływ na działania operacyjne;
 - 7) rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji: poszukiwanie i wdrażanie rozwiązań w odpowiedzi na zidentyfikowane zagrożenia i związane z nimi niepożądane stany;
 - 8) samzarządzanie: wykazanie cech osobistych, które poprawiają wyniki, oraz utrzymywanie aktywnego zaangażowania w samokształcenie i rozwój osobisty;
 - 9) zarządzanie pracą: wykorzystywanie dostępnych zasobów do ustalania priorytetów i wykonywania zadań skutecznie i terminowo;
 - 10) praca zespołowa: aktywna współpraca na rzecz wspólnego celu.
- d) Ocenę(-y) przeprowadza się na symulatorze.
- e) Zaliczenie w ramach oceny uzyskuje kandydat, który konsekwentnie wykazuje kompetencje określone w lit. c) zgodnie ze standardem kompetencji oraz na warunkach określonych dla uprawnienia, które ma zostać uzyskane.”;
- i) skreśla się ATCO.D.040;
- j) dodaje się ATCO.D.043 w brzmieniu:

„ATCO.D.043 Zasady szkolenia i oceny opartych na kompetencjach w przypadku szkolenia w jednostce

Opracowując plany i kursy szkoleniowe w przypadku szkolenia w jednostce, organizacje szkoleniowe zapewniają, oprócz wymagań przewidzianych w ATCO.D.003, wszystkie następujące elementy:

- a) jasne zdefiniowanie odpowiednich kompetencji;
- b) sformułowanie kompetencji w sposób, który umożliwia ich zdobycie, obserwację oraz uzyskanie spójnej oceny w wielu różnych kontekstach zawodowych;
- c) ustalenie jasnych kryteriów wyników na potrzeby oceny kompetencji.”;
- k) ATCO.D.055 lit. b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) proces prowadzenia kursu(-ów) w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce;”.
- l) ATCO.D.060 lit. c) otrzymuje brzmienie:

„c) W przypadku kursów w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce określa się program szkolenia zgodnie z ATCO.D.045 lit. c) oraz wymagane kryteria wyników zgodnie z ATCO.D.043 lit. c); kursy te prowadzi się zgodnie z planem szkoleń w jednostce.”;
- m) ATCO.D.070 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.070 Oceny dokonywane w trakcie kursów w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce

- a) Ocenę przeprowadza się w środowisku operacyjnym w zwykłych warunkach operacyjnych przynajmniej jeden raz na koniec szkolenia operacyjnego.
- b) Jeżeli kurs w zakresie uprawnień uzupełniających w jednostce obejmuje etap szkolenia poprzedzającego szkolenie operacyjne, kompetencje kandydata ocenia się na szkoleniowym urządzeniu symulacji ruchu lotniczego przynajmniej na końcu tego etapu.

- c) Niezależnie od lit. a) sesje z użyciem szkoleniowych urządzeń symulacji ruchu lotniczego i wywiadów ustnych można wykorzystać jako uzupełnienie oceny w celu wykazania umiejętności stosowania procedur objętych szkoleniem, które nie wystąpiły w środowisku operacyjnym podczas oceny.”;
- n) ATCO.D.075 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.075 Szkolenie uzupełniające

Szkolenie uzupełniające składa się ze szkolenia odświeżającego oraz, w odpowiednich przypadkach, z kursów szkolenia przejściowego i jest prowadzone zgodnie z wymaganiami określonymi w programie utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce, o którym to programie mowa w ATCO.B.025.”;

- o) w ATCO.D.080 wprowadza się następujące zmiany:
- a) lit. b) i c) otrzymują brzmienie:
- „b) Szkolenie odświeżające ma na celu przegląd, utrwalenie lub podwyższenie aktualnego poziomu wiedzy i kompetencji kontrolerów ruchu lotniczego z myślą o zapewnieniu bezpiecznego, prawidłowego i sprawnego przepływu ruchu lotniczego; obejmuje ono przynajmniej:
- 1) szkolenie w zakresie standardowych praktyk i procedur z zastosowaniem zatwierdzonej frazeologii i skutecznej komunikacji;
 - 2) szkolenie w zakresie sytuacji anormalnych i awaryjnych z zastosowaniem zatwierdzonej frazeologii i skutecznej komunikacji; oraz
 - 3) szkolenie w zakresie czynników ludzkich.
- c) Określa się program odświeżających kursów szkoleniowych, a w przypadku gdy kursy odświeżają szczególne kompetencje kontrolerów ruchu lotniczego, wybiera się odpowiednie obserwowalne zachowania z dostosowanego modelu kompetencji.”;
- b) dodaje się lit. d) w brzmieniu:
- „d) Szkolenie odświeżające obejmuje egzaminy lub oceny z wykorzystaniem procesów opisanych w programie utrzymania poziomu wiedzy i umiejętności w jednostce.”;
- p) ATCO.D.085 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.085 Szkolenie przejściowe

- a) Kurs(-y) szkolenia przejściowego jest (są) przygotowywany(-e) i prowadzony(-e) przez organizację szkoleniową oraz zatwierdzany(-e) przez właściwy organ.
- b) Kurs(-y) szkolenia przejściowego ma (mają) na celu zapewnienie wiedzy i umiejętności odpowiednich z uwagi na zmianę środowiska operacyjnego i jest (są) prowadzony(-e) przez organizację szkoleniową, jeżeli z oceny zmiany pod kątem bezpieczeństwa wynika, że szkolenie takie jest potrzebne.
- c) Kurs(-y) szkolenia przejściowego obejmuje(-ą) określenie obu poniższych elementów:
- 1) stosownej metody szkoleniowej i czasu trwania kursu, z uwzględnieniem charakteru i zakresu zmiany;
 - 2) metod egzaminowania lub oceniania dotyczących szkolenia przejściowego.
- d) W przypadku zmiany w systemie funkcjonalnym, która prowadzi do wprowadzenia uprawnienia uzupełniającego w jednostce, wymagana jest ocena umożliwiająca wydanie takiego nowego uprawnienia.
- e) Szkolenie przejściowe przeprowadza się przed skorzystaniem przez kontrolerów ruchu lotniczego z przywilejów wynikających z licencji w zmienionym środowisku operacyjnym.”;

- q) dodaje się ATCO.D.087 w brzmieniu:

„ATCO.D.087 Zasady szkolenia i oceny opartych na kompetencjach dla instruktorów szkolenia praktycznego i osób oceniających

- a) Szkolenie instruktorów szkolenia praktycznego i osób oceniających w środowisku opartym na kompetencjach gwarantuje, że osoby te:
- 1) w pełni rozumieją zasady szkolenia i oceny opartych na kompetencjach;
 - 2) posiadają szczegółową wiedzę na temat dostosowanego modelu kompetencji oraz procesów oceny wiedzy i umiejętności.
- b) W środowisku opartym na kompetencjach instruktor szkolenia praktycznego:
- 1) prowadzi szkolenie na podstawie planu szkolenia oraz powiązanych materiałów szkoleniowych;
 - 2) rozumie znaczenie terminowej i ciągłej informacji zwrotnej dotyczącej wyników osoby szkolonej i udziela takiej informacji;
 - 3) korzysta z dostosowanego modelu kompetencji do diagnozowania podstawowych przyczyn trudności w osiąganiu wyników;
 - 4) dostrzega wyzwania związane z prowadzeniem szkolenia i diagnozowaniem braków w procesach poznawczych;
 - 5) zarządza kwestiami związanymi z postawą, dbając o pozytywną i profesjonalną postawę.
- c) W środowisku opartym na kompetencjach osoba oceniająca:
- 1) gromadzi dowody kompetentnego wykonywania zadań poprzez obserwacje praktyczne (oraz wszelkie powiązane wywiady);
 - 2) analizuje wszystkie dowody w celu ustalenia, czy wyniki osób szkolonych świadczą o tym, że osoby te zdobyły lub utrzymały kompetencje wyszczególnione w dostosowanym modelu kompetencji;
 - 3) jest w stanie ocenić zintegrowane wyniki, a jednocześnie przeanalizować przejawy poszczególnych kompetencji;
 - 4) przeprowadza oceny poprzez gromadzenie dowodów potwierdzających kompetentne wykonywanie zadań;
 - 5) udziela informacji zwrotnej w sposób wspierający postępy osoby szkolonej.”;
- r) ATCO.D.090 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.090 Szkolenie instruktorów szkolenia praktycznego

- a) Szkolenie instruktorów szkolenia praktycznego jest przygotowywane oraz prowadzone przez organizacje szkoleniowe i obejmuje wszystkie poniższe elementy:
- 1) kurs z zakresu praktycznych kompetencji nauczania OJTI i STDI;
 - 2) odświeżający kurs szkoleniowy z zakresu praktycznych kompetencji nauczania;
 - 3) metodę(-y) oceny wiedzy i umiejętności instruktorów szkolenia praktycznego.
- b) Kursy szkoleniowe i metodę(-y) oceny, o których mowa w lit. a), zatwierdza właściwy organ.”;

- s) ATCO.D.095 otrzymuje brzmienie:

„ATCO.D.095 Szkolenie osób oceniających

- a) Szkolenie osób oceniających jest przygotowywane oraz prowadzone przez organizacje szkoleniowe i obejmuje wszystkie następujące elementy:
- 1) kurs szkoleniowy dla osoby oceniającej;
 - 2) odświeżający kurs szkoleniowy w zakresie kompetencji niezbędnych do dokonywania oceny;
 - 3) metodę(-y) oceny wiedzy i umiejętności osób oceniających.
- b) Kursy szkoleniowe i metodę(-y) oceny, o których mowa w lit. a), zatwierdza właściwy organ.”.
-

ZAŁĄCZNIK II

W załączniku II (CZĘŚĆ ATCO.AR) do rozporządzenia (UE) 2015/340 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w podczęści A ATCO.AR.A.010 dodaje się lit. ca) w brzmieniu:
„ca) wydawanie, przedłużanie i wznowianie upoważnień STDI zgodnie z ATCO.C.005 lit. b) i c);”;
- 2) w podczęści D ATCO.AR.D.001 lit. a) dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) wydawanie, przedłużanie i wznowianie upoważnień STDI zgodnie z ATCO.C.005 lit. b) i c);”;
- 3) w podczęści D ATCO.AR.D.005 lit. d) otrzymuje brzmienie:
„d) W przypadkach zawieszenia lub cofnięcia licencji, uprawnień i uprawnień uzupełniających właściwy organ powiadamia posiadacza licencji oraz odpowiednią instytucję zapewniającą służby ruchu lotniczego na piśmie o takiej decyzji, a także informuje posiadacza licencji o przysługującym mu prawie do odwołania zgodnie z procedurami określonymi w ATCO.AR.A.010.”.

ZAŁĄCZNIK III

W załączniku III (CZĘŚĆ ATCO.OR) do rozporządzenia (UE) 2015/340 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w podczęści B ATCO.OR.B.001 lit. c) otrzymuje brzmienie:
 - „c) Wniosek o certyfikat organizacji szkoleniowej zawiera następujące informacje:
 - 1) nazwę i adres wnioskodawcy;
 - 2) adresy i miejsca prowadzenia działalności (w tym w odpowiednich przypadkach listę organów kontroli ruchu lotniczego), jeżeli są inne niż adres wnioskodawcy podany w pkt 1;
 - 3) imiona i nazwiska, obowiązki i kwalifikacje:
 - (i) kierownika odpowiedzialnego;
 - (ii) dyrektora organizacji szkoleniowej, jeżeli jest nim osoba inna niż podana w ppkt (i);
 - 3a) dane kontaktowe osoby lub osób wskazanych przez organizację szkoleniową jako centralne punkty do kontaktów z właściwym organem;
 - 4) datę planowanego rozpoczęcia działalności lub zmiany;
 - 5) listę rodzajów szkolenia, które będzie prowadzone, oraz informacje dotyczące przynajmniej jednego kursu szkoleniowego z każdego rodzaju planowanego szkolenia;
 - 5a) opis zaplecza i sprzętu;
 - 6) deklarację zgodności z obowiązującymi wymaganiami zawierającą oświadczenie o ciągłej zgodności organizacji szkoleniowej z wymaganiami, którą podpisuje kierownik odpowiedzialny;
 - 7) informacje dotyczące procesów realizowanych w ramach systemu zarządzania; oraz
 - 8) datę złożenia wniosku.”;
- 2) w podczęści B ATCO.OR.B.015 formuła wprowadzająca lit. a) otrzymuje brzmienie:
 - „a) Wcześniejszego zatwierdzenia przed wdrożeniem wymagają następujące zmiany, chyba że zmiany te zostały zgłoszone i są zarządzane zgodnie z procedurą zatwierdzoną przez właściwy organ, jak określono w ATCO.ARE.010 lit. c);”;
- 3) w podczęści C ATCO.OR.C.015 lit. b) otrzymuje brzmienie:
 - „b) Organizacja szkoleniowa zapewnia, by szkoleniowe urządzenia symulacji ruchu lotniczego były zgodne z obowiązującymi specyfikacjami i wymaganiami stosownymi do zadania odpowiednimi dla rodzaju prowadzonego szkolenia właściwego dla uprawnienia i uprawnienia uzupełniającego oraz by były zatwierdzone przez właściwy organ.”;
- 4) w podczęści D ATCO.OR.D.001 lit. c) otrzymuje brzmienie:
 - „c) metody oceny i egzaminowania.”.